

pisu, in pristavljen je h koncu še hebrejski jezik semitiškega debla.

1. Eden je po skr. eka, perz. jek, arm. jez, gr. heis, lat. unus, lit. vienas, starosl. jedin, novosl. en, eden, got. äns, nem. eins, arb. nje, hebr. echad.

2. Dva je po skr. dva, perz. dû, gr. düo, lat. duo, slov. dva, lit. dvi, got. tvä, nem. zwei, arb. di, hebr. šnajim.

3. Tri je po skr. tri, gr. treis, lat. tres, slov. tri, lit. tri, got. dri, nem. drei, arb. tri, perz. seh, arm. jer, hebr. šlošah.

4. Štiri je po skr. čatvar, perz. čehar, arm. čorch, gr. tettara, tessara, lat. kvatuor, starosl. četviri, novosl. štiri, lit. keturi, arb. kater, got. fidur, nem. vier (fir), hebr. arbaah.

5. Pet je skr. pančan, perz. pendž, gr. pente, starosl. pjat, novosl. pet, arb. pese, lat. kvinkve, arm. hink, got. funf, nem. fünf, hebr. chamišah.

6. Šest je po skr. šaš, perz. šeš, lit. šeši, slov. šest, lat. seks, got. in nem. sechs, gr. heks, arb. jašte, arm. vjez, hebr. šišah.

7. Sedem je po skr. saptan, lat. septem, lit. septini, slov. sedem, got. sibun, nem. sieben, gr. hepta, perz. heft, arm. jeuth, arb. štate, hebr. šibah.

8. Osem je po skr. ashtan, perz. hešt, lit. aštuni, slov. osem, gr. okto, lat. okto, got. achta, nem. acht, arm. vuth, arb. tete, hebr. šmonah.

9. Devet je skr. navan, lat. novem, gr. ennea, perz. neh, arm. inn, got. niun, nem. neun, arb. nente, lit. devini, starosl. devjat, novosl. devet, hebr. thišah.

10. Deset je po skr. dasan, arm. dasen, starosl. desjat, novosl. deset, lit. dešimt, gr. deka, lat. decem, perz. deh, arb. djete, got. techun, nem. zehn, hebr. asarah.

100. Sto je po skr. satam, perz. sad, slov. sto, lit. šimtas, lat. centum, got. chundrat, nem. hundert, gr. hekaton, arb. kint, arm. hhariur, hebr. meah.

Iz teh izgledov se lahko spregleduje, koliko da je slovanski jezik soroden z drugimi indo-europejskimi jeziki; pri vsakteri številki se nahaja njegova enakost ali saj obilna podobnost z drugimi sorodniki. Le številka devet se na videz loči od družih; ako se pa izgovarja z noslanjem po poljski šegi, namreč dzievienć, devient, se kaže precej ravno tista rodovina z indo-europejskimi jeziki; zakaj v sanskritski besedi navan, ako se primerja z drugimi sorodnimi jeziki, je očitno le zadnji konec korenika, namreč van. Staroslovenska beseda tma za deset tisučev pa ne nahaja nikjer sorodnice, ker le gerški jezik ima lastno koreniko za to število, namreč mürioi; drugač pa beseda tma, po sanskritsko tamas, pomenja le pomanjkanje svetlobe; v litvanskem je tamsus toliko kakor temen.

V teh izgledih pa se dalje tudi kaže podoba staroilirskega jezika, namreč po izgledu sedanjega arbanaškega; v vsih besedah je nekako mečji memo indo-europejskih jezikov, dasiravno je mnogo tistih besed v korenikah tem jezikom podobnih. Semitiški jeziki pa, kakor se kaže nad hebrejskim, se bolj ločijo od indoeuropejskih; le v treh številkah: 1, 6 in 7 se uni jeziki bližajo temu deblu, katero obsega velik del južne Azije in skoraj vso Evropo. Hicinger.

Ozir po svetu.

Nikolajev.

Ko so Rusi v nesrečni vojski 8. dan preteklega mesca potopili svoje vojne ladije v luki (ladjostaji) sevastopoljski in so zgubili tudi mesto Sevastopolj, so izvolili mesto Nikolajev z obširno luko za namestnika Sevastopolja, in

kar jim je dosihmal Sevastopolj ob črnem morji za vojne ladije bil, jim bo, le na bolj varnem kraji in bolj v zavetji, Nikolajev *).

Ker bi od tega bravcem našim, kateri od vojske radi kaj beró, utegnilo mikavno biti, kaj več vediti od Nikolajeva, jim postrežemo s sledečim kratkim opisom.

Nikolajev je majhno mestice, 25 do 30 milj oddaljeno od črnega morja, bolj v notrajnem dežele. Tu je sedež admiraljstva in učilnica za tesarstvo vojnih ladij, lepa zbirka ladijnih modêlov, precej bogata knjižica in pa muzej za starine, najdene v Krimu in ob bregovih Dnjepra. V jerinih (vodojakih) stojé ladije črnega morja in pa take, s katerimi si ne upajo na plan morja. V okolici nikolajevski so razvaline starega mesta Olbie, nekdanje mileziške naselbine.

Ravno tam, kjer se stekate reki Bug in Ingul, stoji Nikolajev — novo mestice z lepimi poslopji, ki pa ima malo lesa in malo vode. V prostornih ulicah, kakor so v novih mestih Rusovskega sploh navadne, stojé cele verate od zunaj prav lepih hiš; al prah in blato sta jim zlo nadležna. Na več krajih pa stojé še le tam pa tam posamne hiše, ktere nanznanujejo, da tu bojo še nove ulice kadaj stale. Zunaj 5 do 6000 prebivavcov je v luki še okoli 10.000 delavcov, ki sedaj neprenehoma tešejo ladije.

Za ladije je res malo tako pripravnih luk ali pristanšč, kakor je mesto Nikolajev, katero stoji tako v zavetji, da od morja ga sovražnik ne more lahko napasti, po Dnjepru pa lahko dobiva, kolikor potrebuje lesa, katrana in konoplja.

V severji med Dnjeprom in Dnjestrom ležeče dežele se nahajajo z gojzdi obraščeni griči; na južni strani pa se razprostira velika ravnina, katero so vetrovi tako osušili, da je le za spašnike pripravna. Zemlja je navdana solitarja, vendar se dá marsikaj na nji pridelati; še celó vinogradi so tam pa tam, toda vino je čviček.

Še ene nadloge moramo omeniti, ki zadeva te kraje, in ta nadloga so kobilice, ktere se v velicih trumah včasih sém privlečejo in vse pokončajo. Pozimi je hud mraz tukaj, tako, da gorkomer pade 24 stopinj pod 0, poleti pa je nasproti takošna vročina, da se posušé celó reke. Od Dnjepra do azovškega morja je dežela puščavi podobna.

Kratkočasnice.

— Ko so neki gospodinji pravili, da je zavolj vojske zdaj tudi loj dražji, se zavzame in vpraša: „Kaj se tudi prilúci vojskujejo?“

— Neki kerčmar toži popotniku, ki je čez noč v njegovi gostivnici ostal, da je toliko podgan v hiši, da je joj, in ga vpraša, ali mu ne vé nobenega gotovega pomočka zoper ta merčes? „Naredite jim, prijatel, tako rajtingo, kot meni“ — mu odgovori popotnik — „gotovo jih bote vse do čistega pregnali.“

— Ko nekega človeka vprašajo: zakaj da je dal svojo hčer svojemu naj hujemu sovražniku za ženo, odgovori: „Na to vižo se mislim nad njim naj bolje maševati; ga bo že ona namesto mene pokorila.“

— „Gospod oče“ — pravi neki kmet fajmoštru — „jez sem pri oltarji nekaj vzela.“ „Tak pa prinesi nazaj!“ rekó gospod fajmošter. Silo vesel pritira mož ženo nazaj.

— V nekem mestu je pogorelo veliko hiš zato, ker gasivnice niso bile za nič. Na to je župan oklicati dal, da drugibart se imajo gasivnice vselej tri dni pred ognjem poskušati.

— Neki gospodar svari svojega hlapca, ki se je večkrat vpijanil, in ga prijazno podučuje, da pijančevanje se ne spodobi za poštenega človeka. „Gospod!“ — ma hlapec

*) Lego tega kraja naj pogledajo bravci na našem zemljevidu bojišča sedanjega zlo gori pri verhu. Vred.

odgovori — „to je vse prav in pametno, pa zakaj mi oponašate le zmiraj moje pijančevanje, moje žeje pa nikoli v misel ne vzamete!“

— Neka baba je vkradla v štacuni kos platna. Štacunar ravno domú gredé jo sreča pred štacuno in misleč, da ga je v štacuni kupila, jo prijazno pozdravi: „Srečno mati! pa še drugikrat kaj!“

Novičar iz avstrijskih krajev.

Važne naredbe se bojo storile zdaj za poravnanje državnega gospodarstva in pa v pripomoč posestnikom, kateri dnarja na pòsodo potrebujejo. C. k. ministerstvo dnarstva je namreč te dni dunajski banki na znanje dalo, da za tistih 155 milijonov goldinarjev, ki jih je avstrijska država dunajski banki dolžna, se bo banki dalo toliko državnih posestev, da si bo z njimi, ko jih bo prodala, vès ta dolg poplačala. Država je sicer banki zraven teh 155 milijonov, ki bojo na to vižo pobotani, še čez 60 milijonov gold. za zaméno nekdanjih starih bankovcev, za poroštvo novejšega papirnatega dnarja pa 44 milijonov gold. dolžna; toda ta dva dolgova sta že s tem poravnana, da od unega prvega dolga se vsako leto po 3 milijone poplačuje, ta poslednji dolg pa bo v 4 letih s prepisanim državnim zajemom poplačan. Ker bo tedaj država unih 155 milijonov poplačala s svojimi posestvi, ki jih zamore brez škode oddati, bo na to vižo zlo poravnán državni dolg pri banki. Zraven tega je pa c. k. ministerstvo banki še pravico dalo, si napraviti zastavno banko, pri kateri bojo zamogli posestniki zemljiš in hiš z manjšimi stroški kakor dozdej potrebnega dnarja na pòsodo dobiti. Ta zastavna banka bode osnovana s kapitalom od 20 milijonov goldinarji v kovanih srebernih dvajseticah, in v ta namen je dovoljeno banki, da smé 100.000 akcij, akcijo ali delnico po 200 gold., izdati. Verh vsega tega se še pričakujejo druge naredbe, da bo na davek (ažio) pri srebernem dnarji in cekinih jenjal. V čem bojo pa te naredbe obstale, še ni znano. — Tudi cesarski vradniki bojo vprihodnje kakor cesarski vojaki znamenja žalovanja na uniformah nosili kadar kdo umerje, po katerem cesarska rodovina žaluje. — Učenci pravoslovja po novi učni postavi ne morejo teh šol in predpisanih 16 naukov pred izdelati kakor v 8 pol-letjih, v ktere so omenjeni nauki vversteni. — Sliši se, da prihodnjo spomlad bo spet na Dunaji zbor katoljških škofov iz vsega cesarstva. — Iz Krima še zmiraj nič posebnega novega. 29. dan sept. je bila med konjiki zaveznikov in rusovske armade pri Koughilu ne deleč od Kozlova (Eupatorije) majhna bitka, v kateri so (po francozkem naznanilu) zavezniki Rusom vzeli 6 topov in 250 kónj, 160 vojakov pa vjeli; na strani Francozov sta 2 vojaka padla, 27 jih je bilo pa ranjenih. — Sicer se govori, da poleg Kozlova bi utegnila kmalo še huda vojska biti. — Sliši se tudi, da Goršakov in Pelissier si pogostoma dopisujeta; kaj pa, nihče ne vé. — Carica rusovska se je s hčerjo in sinovi iz Moskove spet vernila domú v Petrograd. — „Čas“ hoče vediti, da Gorčakov bo vojskovodstva odstavljen in da namesto njega pride ali general Muraviev ali pa Lüders. — Od Menšikova je pripovedoval unidan neki dopis iz Moskove, da je minih postal in se v Moskovu v samostan podal, vès skesan, da je toliko nesreče privlekel čez rusovsko carstvo, — včeraj pa smo brali, da je Menšikov 25. sept. v državnih opravilih šel iz Petrograda v Varšavo. — Vojskovodja angleške armade v Krimu, general-lajtnant Simpson, je za pravega generala izvoljen; ker pa so z ravno tistim vladnim pismom trije drugi generali, ki so domá, v čast maršalov povzdignjeni bili, je iz tega očitno, da si Simpson v vojski 8. sept. ni velike hvale pri svoji vladi prisluzil in da bo le tako dolgo vojskovodja v Krimu,

dokler boljega ne dobé. — Ker ravno od generalov govorimo, naj omenimo Pelissier-a po njegovi osebnosti. Gotovo vsak, ki je od tega prederznega junaka kaj silsal, ne bo skoraj verjel, da je mož že popolnoma siv in tako silno debel, da ne more dolgo jezdariti; postave ni velike in je dobrovoljnega obraza. — 3. dan t. m. je bil v St. Cloudu ministerski zbor, pri katerem je bil tudi cesar Napoleon pričujoč; sliši se, da so pretresali nove predloge za mirno spravo, ktere je avstrijska vlada v Pariz poslala. Ob enem se govori, da zavezniki ne mislijo Krima obderžati, le vojskine stroške hočejo povernjene imeti. — Španjsko ministerstvo ne bo nikakor dolgo obstalo; O'Donnel je hotel že pred začetkom državnega zbora odstopiti, pa Espartero ga ne spusti. — 8. dan sept. je bilo truplo rajnega vladika črnogorskega Petra II. slovesno prenešeno v kapelo na goro Lovčen; 50 duhovnov, vsi častniki in čez 2000 Črnagorcov je spremilo pogreb; tudi oče rajnega, že 107 let star, je jezdil za trugo, ker peš ni mogel na goro. — V cerkvenih zadevah vedno dobro podučeni časnik „Univers“ terdi, da vse je prazna govorica, kar se govori in piše od porazumljenja rusovskega cara s papežem, in da tudi to ni res, da je papež osnoval red prečistega spočetja D. Marije. — Nova postava v Parizu veleva, da se ima cena mesa vprihodnje tarifirati in da se k mesu ne smejo kosti za priklado dajati; dana je pa ta postava zatega voljo, ker pariški mesarji so nakupovali tudi druge kosti, da so jih prikladali mesu. — Konec pariške obertniške razstave bo 15. dan prihodnjega mesca. — Ravno smo brali v nekem časniku, da na Španjskem je zoper kolero pelínovec (Wermuthgeist) večkrat čudovito pomagal; v ta namen se pelinovec en del pomeša z dvema deloma vode in odrašen možki ga spije dva mala kozarčka, ženska ali pa otrok pa manj. Tako ima brinjevec verstnika nad pelínovcem.

Misli in želja.

(Po Puškin-u.)

Naj hodim že po ul'cah šumnih,
Naj idem v mnogoljudni hram,
Al naj sedim sred družb brezumnih, —
Le lastnim mislim se rad vdam.

In pravim: „Kak bežijo leta!
Ah, kolikor je tukej nas,
Vsi gremo v večni dom Očeta;
In mnogim že odbija čas“.

Naj vidim kje dob starodavni,
Že mislim: „patriarh lesóv!
Preživel boš moj vek težavni,
Kot si preživel vek dedóv“.

Kdar ljubo detešce milujem,
„Oj dete zdravstvuj!“ — mislim koj —
„Življenja mesto ti spraznujem;
Moj čas je stléti, — cvesti tvoj“.

In slednji dan, in slednje léto
Sim vaje misel razmišlját,
Kak svojo smert bi razodéto
Zmed njih si mogel izčislát?

In kje me našla smertna sila
Bo: v boji, v ptujim, al v vodah?
In al bo domačija mila
Sprejela kdaj moj hladni prah?

Vém, ravnotero je, naj stlije
Brezčutno truplo tú al tam;
Pa vendar v sercu želja klije:
Domá se vleči k mertvecam;

In de kraj groboviga vhoda
Življenje mlado mi igra;
De ravnodušna me priroda
S cvetenjem svojim osipljá.

Rodoljub Ledinski.